

Boletín de la Sociedad Arqueológica Luliana

PALMA.—NOVIEMBRE DE 1898

SUMARIO

- I. Congratulació dirigida per la nostra Societat al Ilm. y Rdm. Sr. Bisbe ab motiu del nou pla d' estudis del Seminari.
- II. Robo de varias cantidades de doblas de oro, á unos judíos mallorquines, (1373), por *D. Enrique Fajarnés*.
- III. Cartas sobre la sangrienta reyerta ocurrida en la ciudad de Mallorca el 19 Agosto de 1481, V (conclusión), por *D. Pedro A. Sancho*.
- IV. Sobre el Seminario Conciliar de Mallorca (1703), por *D. José Miralles Sbert, Canónigo*.
- V. La Universidad de Mallorca ante el Rey, exponiendo el estado de sus negocios (1527), por *D. Eusebio Pascual*.
- VI. Cabrevacion del predio Lluch (1661), por *Don José Mir*.
- VII. Inventari dels bens y heretat den Miguel Abeyar, notari, notable bibliofil mallorquí del sigle XV (continuació), por *D. E. Aguiló*.
- VIII. Publicaciones recibidas.
Pliegos 8.º y 9.º y portadas del Anuario bibliográfico de Mallorca, (1897), por *D. Pedro Sampol y Ripoll*.

CONGRATULACIÓ

DIRIGIDA PER LA NOSTRA SOCIETAT

AL ILM. Y RDM. SR. BISBE
AB MOTIU DEL NOU PLA D' ESTUDIS DEL SEMINARI

ILM. Y RDM. SR.

AQUESTA Societat Arqueológica Luliana, encara que com a filla fael y obedient a la auctoritat sagrada del seu Pastor, accepta desd' are y té per bones quantes ensenyanses devallarán del alt ministeri de V. Ilma., y promet, ab viva esperança de sabreu cumplir ajudant Deu, pronta sumissió y obediencia a tot quant a ella directament o indirecta li serà

Año XIV.—Tomo VII.—Núm. 224.

manat y requirit, no creu faltar a cap d' aquestes obligacions ni al respecte y reverencia deguts a la persona de V. Ilma. mostrant avuy com mostra una satisfacció viva y una complacencia especialissima per les reformes que derrerament ha introduides V. Ilma. en el pla d' estudis del Seminari de aquesta diocesis, en lo que fa referencia a la ensenyança en aquell centre de la nostra historia, de la nostra llengua, de la nostra literatura y del art y de la arqueologia cristianes.

Per amor a la terra y per amor al art nasqué nostra Societat, y per propagar y vivificar aquest amor fa quinze anys que treballa ab pacient constancia, replegant d' enterra y dels sostres y recons abandonats les engrunes, petites o grosses, que pot haver dels monuments antichs y de les arts, y trefegant per dins arxius y llibreries per treurer de la pols dels papers vells noticies certes y documents autèntichs que nos mostren tals com foren aquelles generacions passades d' hont venim, que ab sa fe axecaren a Deu els temples ahont encare nosaltres pregam, bestiren les ciutats y viles ahont vivim, conraren y poliren la llengua que parlam, y ab sos avançaments lo mateix que ab ses trevalades nos senyalen el camí per hont hem d' anar si volem sortir qualque dia del estat actual de abatiment y vituperi que nos oprimeix.

¿Com no alegrarnos donchs al veure que V. Ilma. Sria. no sols lloa indirectament y aprova nostres humils esforços, sino que per sí mateix ve a pendrehi part fent ensenyar als futurs ministres del Senyor al costat de les ciencias de Deu aquestes altres ciencias de la patria, despertant dins ellis com una de les tantes virtuts de que s' han de cubrir l' amor a la terra ahont nesque-

ren, y preparant axi pels temps venidors als qui ab mes auctoritat nos han de sustituir a nosaltres en la tasca que duym, y l' han de purificar de lo que hi puga haver de imperfet, y n' han de cullir un fruyt que en nosaltres seria estat presunció fins y tot pensarhi?

Permeta, donchs, Ilm. y Rdm. Sr., que regoneguts a tal mercé, ne donem gracies infinites a Deu en primer lloch, de qui procedeix tot be y tota ventura, y després a V. Ilma. Sria. que tant d' amor y sollicitud ha volguda mostrar per aquesta terra que regeix ab càrrech pastoral, y no vulla veure en aquesta congratulació nostra sino una prova del amor, respecte y sumisa obediencia que a la persona y a la dignitat del seu Pastor y President honorari professa aquesta Societat Arqueològica Luliana, que humilment se ajonolla a sos peus y l' anell simbòlich li besa. Palma 11 de octubre de 1898.—El Vice-President, Estanislau Aguiló.—El Secretari, Pere A. Sanxo.—Ilm. y Rvm. Sr. Bisbe d' aquesta diocesis de Mallorca.

ROBO

DE VARIAS CANTIDADES DE DOBLAS DE ORO, A UNOS JUDÍOS MALLORQUINES, EN 1373

I.—*Carta del Governador de Mallorca al de Ibiza ordenando la captura del Patrón Sentpol*

NOLFO de Proxida e en Berenguer Dabella etc. Al honrat en Guiem Dorta, donzell, portantveus de Governador en la illa de Euiça. salut e honor: Informatió hauem hauda quen Francesch Sentpol, patró de leny de Barchinona, lo qual venia del loch de Alger, terra de moros, en aquest Regne, en diuerses quantitats de dobles dor, les quals alguns jueus quj son en lo dit loch de Alger li hauian comenades que les donás a alguns jueus mercaders de esta Ciutat, apres que el dit Francesch fou arribat en la dita ciutat se es absentat de la illa de Mallorca ensemps en les dites quantitats de dobles; e com aquest fet sia de mal exempli e lo qual tots los oficials del senyor Rey deuen fort esquiuar; manam vos de part del senyor Rey que

enserquets e ensercar fassats diligent (1). . . . dita Illa lo dit Francesch Sentpol, e fets cridar que tot. . . . quj en poder de la cort lo metrá haurá L liures de Mall. . . . les quals per aquesta rahó son assegurades en po. . . . e si aquell trobarets quel prengats e pres e be ligat sot guardes nos remetats, e fets inventari de tots los bens axi moltos com altres coses que aqui haje, los quals fets vendre e a nos los preus tremete per tal que puxen esser pagats als dits jueus en satisfacció de les dites dobles. E en totes les dites coses hayats aquella diligencia ques pertany. Dat. en Mallorques sots lo segell de la Governacio a vij dies de febrer en lany de la natiuitat de nostre senyor mcccclxxij.—Petrus Ça Calm.

II.—*Orden encargando á Bernardo Vedrier que reciba información en la isla de Ibiza*

Nolfo de Proxida etc.: Al honrat en Guillem Dorta, donzell, Portantveus de Governador en la illa de Iuiça o a son lochtinent: salut e honor; sapiats que nos trametem aqui en Bernat Vedrier, notarij de Mallorques, com a substituit den Pere de Gostemps a nosaltres en scriuá per lo senyor Rey assignat per reebre ab vos ensemps informatió o testimonis sobre alcu fet de que li hauen dat memorial segellat ab lo segell de la governatió, e sobre alguns altres fets en aquell memorial contenguts, perque de part del dit senyor Rey e per auctoritat del nostre offici de la reformatió vos deim eus manam, e de nostra part vos pregam que sobre los dits effer donets tota endresa e hi treballets ab diligencia, creen. . . . ço quel dit Bernat Vedrier vos dirá de part nostre sobre los. . . . fers sabent quen farents gran seruey al senyor Rey e a fers, e a nosaltres asenyalat plaer. Dada en Mallorques vij dies de ffebrer en lany de la nat. de nostre senyor mcccclxxij.—Petrus Ça Calm.

III.—*Instrucciones al notario Vedrier para averiguar lo ocurrido*

E primerament con sia en la dita illa present al Portantveus de Governador o a son lochtinent ab carta publique, una letra quj se endresa a ell

(1) Los puntos suspensivos que figuran en estos documentos, indican manchas en las hojas del manuscrito original que han borrado por completo las palabras.

CARTAS SOBRE LA SANGRIENTA REYERTA

OCURRIDA EN LA CIUDAD DE MALLORCA

el 19 de Agosto de 1481

VI

Als amats e faels nostres los jurats de la ciutat de Mallorca.

LO REY.

Amats e faels nostres: Per la letra nos ha fet lo lochtinent general e informació nos ha tramés e per la letra vostra havem comprés lo tumult e brega es stada entre los de aqueixa ciutat e los de les naus e armada nostra de Castella, lo que molt nos es stat molest, e pur com per la dita informació havem comprés per lo dit lochtinent e vosaltres no ha restat de provehir en que la gent de la dita armada se retragués per tolre materia e ocasió de inconvenients e après de seguits haveu fet be lo degut en desviar e apartar aquells. E perque no es rahó que los auctors e culpants en aquests tals inconvenients e perills resten impunits, scrivim e manam al capitá de la dita armada que ell castigue e punesca rigorosamente los de les naus qui tendrán la culpa e per semblant al dit lochtinent fassa açó mateix dels de la ciutat que trobará ab culpa y en manera exemplar: vosaltres en açó al dit lochtinent donareu tanta endresa e ajuda quanta vos sia possible. Quant á les offeretes, honor e recepció que scriuiu per nostre servey haveu fet al dit capitá, nostre oncle, nos es stat cosa molt grata e accepta eus ho tenim en servey. Dat. en Barcelona á xxx de agost any MCCCClxxxj.—Y yo el rey.—(ARCH. GEN. HIST. DE MALL.—*Lib. de Letres Missives* de 1481 á 1482, fol. 28 v.^{to})

VII

Als molt magnífichs y molt savis senyors los jurats de la ciutat e regne de Mallorca.

Molt virtuosos y molt savis senyors: Lo lahut arribá lo dimars que era molt nit: aquella nit no poguí parlar ni dar les letres á sa altesa. Lo dimecres dematí, ans que anás al senyor rey, aní á la posada de don Enrich y trobil que legia les letres que havia rebudes ab lo lahut den Vall dau-

de part dels reformadors, e digali de part dels dits reformadors que ab lo dit Bernat ensemps segons que per ell request ne será demant de testimoni en Jaume Les eres, de Euiça, si es partit pesse de Euiça ab nenguna fuste per venir en vers Mallorca, o en altres parts, ne ab qual fuste e quj era ab ell en la dita fuste, ne si lo dit Jaume ha vist en Francesch Sentpol, patró de leny de Barchinona, ne ahont, ne quant, ne si en son alberch tench moneda quel dit Francesch hagués comenada a ell ni a sa muller.

E semblantment sia demanada de testimonis la muller del dit Jaume Eres de totes les coses dessus dites, pero ans quel dit marit sen pucha hauer parlat ab ella.

Item si en presas en testimoni sobre totes les dites coses les com. del dit Jaume Eres separadament, e que la j. nou sapia de la. ans sia prouehit que totes hagen fet lo testimoni ans que j sapia lo to. altre.

Item si mester será ne sian demanades totes aquelles persones les quals sia de vigares al dit Bernat que saber y pusquen ne deyen.

Item lo dit Bernat requirirá lo dit Governador que ab ell ensemps prena inquisitió si alguns saben ne han oit dir ne aqui ne quant que negu haje fets trobes de moneda daur en la illa de Euiça, ne en loch de Formentera, ne en altre loch de la Illa.

Item si negu de iiii mesos ensa es stat mort en lo dit loch ne robat en mar ne en terra.

Item sia demanat en Berenguer Ribalta si sap qui te los moltons den Francesch Sentpol, ni quant son, ne qui los ha liurat, ne sils ha venuts, ne aquj, na per quin preu, ne quant se feu la venda, e si lo dit Ribalta los ha venuts, diga de manament de qui, ne aquj a donats los diners e si dats nols ha quel dit Bernat Vedrier los semport en si mateix.

. em que si alguns bandejats de Mallorca ha en Euiça lo. bernat secretament e sabia requirirá lo governador quels prengue e pressos. remetra als reformadors e sien tramesos ab bones guardes.

E sobre totes les dites coses haia lo dit Bernat Vedrier aquella diligencia ques pertany.—Petrus Ça Calm.—(ARCH. DE LA CURIA DE LA GOB. DEL REINO DE MALL.—*Lib. Litt. Com.*, 1373, fol.^s 18 y 19.)

ENRIQUE FAJARNÉS.

ra, y, ans que jo li digués res, me comensá á urtar, clamantse de tot lo regne; jo voliali metre la cosa en rahó y com mes li deya mes se enfalonia. Lexil y aní al vicecanceller, y donili les letres, y parlili, y aprés aní al vestir del senyor rey y ja don Enrich li hagué parlat, y donili les letres, y diguili lo quem paregué: dixili sa altesa á qui manava que donás lo procés y dixme que á ell, y aprés manjar aportí lo procés y sa altesa manam quel donás á mossen Arinyo; el tengué aprop quel ves y que fes la relació, y axí hau fet. Sa altesa na haguda bona relació y axí ell ha manat queus sia respost axí com veureu. Be es stat mester que hage tramés lo procés lo lochtinent; ab tot axó lo don Enrich ha feta y fa molta instancia, y diu que aqueix procés al pres y fet per lo lochtinent y per vosaltres, senyors, qui sola (*sou la*) part y haveu fet lo mal. Mossen Blanes la tengué y te molt aprop. Don Francisco lo capitá ha scrites letres de foch: Deu le hi perdó, que jo creu que ell ho ha fet tant per complaure com per ferse net de culpa. Per mi nunca staré per res de no fer lo que per vosaltres, senyors, me será scrit á tota defensió y be de aquest regne y seguescassen lo que seguir sen porá. Aprés ne so vingut á rayes ab don Enrich y mostra star molt mal content: de mi no mi do res. Daquí avant manau lo que placent vos sia. Feta en Barcelona al primer de setembre 1481.

Del vostre, lo qui farà lo
que maneu, Huch de Pachs.

(ARCH. GEN. HIST. DE MALL.—*Lib. de Letres Missives de 1481 á 1482, fol. 29 v.¹⁰*)

P. A. SANCHO.

S O B R E

EL SEMINARIO CONCILIAR DE MALLORCA

(1703)

El Rmo. Sr. D. Fr. Francisco Antonio de la Portilla, de acuerdo con los Consejeros en lo espiritual y temporal, confirma la erección y dotación del Seminario Conciliar de Mallorca, hechas en Palma por su antecesor el Arzobispo-Obispo Rmo. Sr. Don Pedro de Alagón en 1.º de Junio de 1699.

Illustrissimus et Reuerendissimus Dnus. Don Frater Franciscus Antonius de la Portilla, Dei,

et Apostolicæ Sedis gratia Episcopus Majoricens. de Consilio Suæ Regiæ Magestatis Die decima nona Mensis Octobris Anno a nati.º Dni. Millesimo Septingentesimo tertio, in Episcopali Palatio, et in Camera ipsius Ill.^{mi} et R.^{mi} Domini Episcopi Majoricensis, ac coram eo ibidem, insimul conuenientes Ad.^m Ill.^{res} Dr D.ⁿ Joannes Martorell p.^{ter} Decanus, et Canonicus Sta Ecc.^æ Majoricens., et Dr Antonius Castillo p.^{ter} ac ejusdem Ecc.^æ Canonicus, et R.^{di} Doctores Mathias Muntaner p.^{ter} Ecc.^æ Parrochialis S.^{ti} Jacobi Rector, et Franciscus Cabanellas p.^{ter} Rector Parrochialis Ecc.^æ S.^{ti} Michaelis omnes ad prescriptum Sacri Concilii Tridentini, Deputati pro regimine administratione, ac mantentione rerum, et bonorum Collegii Seminarii puerorum Ecc.^{ci} prædictæ Civitatis per bonæ memoriæ Ill.^{mu} et Rmu. Dnum. Petrum de Alagon Episcopum prædecessorem suum., ac pro eisdem pueris in eo alendis, eorumq. necessitatibus de more subleuandis, nec non pro mercede Magistrorum Gramaticæ, Cantus ac Computi Ecc.^{ci} aliarumq. bonarum artium disciplinæ, ceterorumq. in eo inservientium; sciens, quod cum pnti. Ciuitate Majoricens. nullum Seminarium puerorum Ec.^{cu} juxta Sacri Concilii Tridentini Decretorum dispositionem erectum, et institutum extitisset, prædictum Ill.^{mu} et R.^{mu} Dnum. Don Petrum de Alagon, tunch Episcopum pro eorundem Decretorum complemento Seminarium puerorum Ecc.^{cu} pro vno illius Rectore, et competenti Magistrorum, et Adolescentium numero, qui Gramatices, Cantus, computus Ecc.^{ci} aliarumq. bonarum artium disciplina Sacramq. Scripturam, libros Ecc.^{cos}, homilias Santorum, atq. Sacramentoru. tradendoru. maximeq. ad Confessiones videbuntur opportuna, ac rituum, et ceremoniarum formas ediscere debent, et tenerentur perpetuo crexit, et instituit, de anno 1699. Insequendo nedum dispositione. Conciliarem, verum voluntatem Suæ Regiæ ac Catholicæ Magestatis, eidem insinuatam ad petitionem Magnificorum Juratorum ejusdem Ciuitatis, et Regni litteris mediantibus, expeditis Matrili die decima tertia Februarii 1699. atq. etiam pro Fabrica Collegii erigendi, et pro sustentatione decenti numeri alumnorum, illius detraxit certam portionem fructuum, suæ Mense Episcopalis, et Capituli ac etiam Dignitatum, Præbendarum, et portionu. Benefictorum, et aliorum reddituum Ecclesiasti-

corum, quam portionem sic detractam dicto Seminario applicauit, et incorporauit, illamq. portionem iuxta singulorum Beneficiorum taxationem singulis annis, solui, et exigi iussit, pro vt hucusq. fuit exacta, ac etiam ad dictum Seminarium construendum, quasdam Domos emi procurauit ad opus, et vtilitatem illius, in quibus Collegium ædificare cæpit, et ad prædictum Seminarium perficiendum, Rectorem, Vice-rectorem, Magistros, et alios commensales elegit, ac etiam octo pueros, vt in dicto Seminario educarentur admisit, et introduxit, et pro vt hucusq. educati fuerunt, quod totum peregit de anno 1699. inherendo in omnibus, et per omnia Decretis Sacri Concilii Tridentini Ses. vigesima tertia, Cap. decimo octavo de reformatione; vt de prædictis omnibus constat per legitima Instrumenta, continuata in Curia Episcopali Majoricens. sub die prima Mensis Junii 1699 et aliis subsequentibus; Et volens tam pii et s.^{ti} operis institutionem, et progressionem adiuuare, dictus Illustrissimus, et R.^{mus} Dnus. Epus. aprobauit rattificauit, et confirmauit omnia acta, et gesta per dictum Ill.^{mu} et R.^{mu} Dominu. D.ⁿ Petrum de Alagon Archiepiscopum Episcopum Majoricens. suum antecessorem, circa fundacionem, et erectionem supradicti Seminarii pueroru. Ecc.^{ci} ac etiam detractorem portionis fructuum Mense Episcopalis, et Capituli, ac etiam Prebendaru., et Beneficiorum cum cura aut sine ea, et aliorum quorumcumq. fructuum, et reddituum Ecclesiasticorum, qui ad prædictam contributionem tenentur, et obligati sunt, et quatenus opus sit, Seminarium prædictum erexit, et fundauit, et predictam portionem fructuum detrahi mandauit reseruata facultate illam augeri, vel minuere, ac etiam aplicavit, et incorporauit dicto Seminario, et in vtilitatem commodum ac necessitatem prædicti Collegii, et ita decrevit pntibus. pro testibus R.^{do} D.ⁿ Martino de Arizqueta p.^{ro} et D.ⁿ Dominico Iburguren, ambobus de familia dicti Ill.^{mi} et R.^{mi} Dni. Epi. Majoricens. ac me Joanne Bibiloni nott.^o Sba. majore ac Secrett.^o Curiae Ecc.^{cæ} Majoricens., qui ad omnia supradicta vna cum supradictis testibus pns. fui de ordine et m.^{to} dicti Illmi. et R.^{mi} Dni. Majoricens. Epi. Domini mei pns. Ins.^{tu}m recepi continuauit, et in hac publicam formam redegi ad æternam rei memoriam die mense, et anno quibus supra.

Concordat cum suo originali continuato et reservato in pnti. Curia Ecc.^{cæ} Majoricens. et vt supradictis plena, et indubia fides adhibeat. tam in iudicio, quam extra Ego Joannes Bibiloni nott.^o Sba. Major. ac Secrettarius ejusdem Curiae hic me subscribo, et sigillum comune ipsiusmet Curiae appono vt infra, die videlicet decima nona Mensis Octobris MDCCiiij.—Loco Sigilli—Joannes Bibiloni nott. Sba. Major. ac Secretarius Curiae Ecc.^{cæ} Majoricens.—(ARCHIVO CAPITULAR DE MALLORCA).

JOSÉ MIRALLES Y SBERT
Canónigo - Archivero

LA UNIVERSIDAD DE MALLORCA

ANTE EL REY,

EXPONIENDO EL ESTADO DE SUS NEGOCIOS

(1527)

Instructions fetas per la Vniuersitat del Regne de Mallorques al R.^t mestre gregori genouard canonge y mestre en sacra theologia sindich trames per dit Regne a la C.^{ra} y Catholica M.^t ()*

E primerament, apres de hauer besades las mans de part de aquest seu Regne a la S.^a C.^a M.^t, li explicareu com per causa de las sedicions populars hi encare per las moltes males anyades y mancaments de forments, aquesta ylla sta tan perduda hi destruida, que no es memoria de personas qui may lagen vista en tal dispositio com sta vuy en die; per forma que si sa M.^t noy jira la cara, fora per adespobla molt mes del que sta vuy en die, hi per ço vista la tanta miseria inopia impossibilitar la quall vos li explicareu, li plasia a sa M.^t fernes gracia y merce dels maridatges y coronatges, hi majorment que no obstant la dita inopia per acudir al seruici de sa M.^t, ara poch dies ha hauem pagat mill ducats per perseguir alguns desmendats y bendetjats qui van per la terra segons vos largament explicareu.

Mes auant, com per seguretat del president hi de tots los feels sia molt necessari fortificar lo castell real perque si en ningun temps se tornauen alsar axi com diuersas vagadas aquest (*en blanco*) poble ses leuat, los bons y faels se pu-

(*) Arch. Hist. de Mall. Acta del G. y G. C. fecha xiiij Feb. de m.d.xxvij.

guen retraure y deffensar majorment si S.^a M.^t te a pasar en parts longinas per a coronarse, vel alias, per altres negocis o necessitats segons que ja per altres misatges es stade supplicada Sa M.^t

Mes auant splicareu com en dies passats sia stada impetrada per don miquel de gurra vna prouisio o gracia de quatre milia e D. ducats sobre los bens dels composats e condempnats per germania, la quall prouisio o gracia es molt perjudiciall e grauatoria per tots los bons y facls qui han seruit molt be a sa M.^t hi ab lurs persones hi escampament de sanch hi ab lurs instancias e miserias han sempre trebellat en la reductio de la terra hi son restats destruits y no son pagats ni satisfets de lurs dans ni roba quels han leuada, hi no seria de rao ni justicia que las despesas de la guerra no son pagades hi los dans hi roba quens han sacajade no es satisfeta, y que la dita gracia fos pagade, majorment que sa M.^t nos ha atorgat per altre reall prouisio, primera que no la del dit don miquell, en la qual voll y mana que ninguna prouisio o gracia sia admesa sens que primer no sian pagats los dans y despesas per la reductio fetes, hi per so apar que la dita gracia o prouisio del dit don miquell o de qual-seuol altre es stada surrepticia, majorment que lo dit don miquell ha exhigits tants diners dels capsous que sen ha aportat, hi sempre ha viscut durant la guerra, de las municions, per forma que ell no despenia, hi fins las claus dor que sa M.^t ni son sacre consell no volgue acceptar, las sen ha aportades ensemps ab altres coses prou escusades, de hon apar no tenir raho que vulla leuar lo pa dels pobres gentils homens hi altres facls a sa M.^t los quals ab lurs despesas han seruit de nits hi de dia a sa real M.^t e son restats destruits per dita causa.

Mes auant com per la vicinitat de barbarossa aquestes yllas son tant granment molestades per las fustes dels infacels, que no tan solament destiu mes encara en lo mig del yuern nos molesten en tanta manera que ja los nauilis no gossen nauagar hi las vilas maritimas stan per adesemparar, hi si sa M.^t noy proueyex, aquestes yllas se despobleran abans de molt; hi per obuiar a tant gran dan y vergonya que sus ara la major part dels niuilis seran en poder dels infacels, hi de continu encatiuen hi prenen tanta gent cristiana que es la major compasio del mon; per so supplicareu de algun saludable remey puy hi

ha dispositio de galeres hi fustes per adestruir tota la barbaria.

Mes auant com la fortalesa de alger stiga ab gran paril a causa que no te prouisio hi vituales necessaries, y tenint informatio que ha fugit home de la fortalesa qui ha donat auis a barbarossa com lo dit castell sta mal proueit e que no tenen menjar ni beure, hi per ço te grans talayes y que si ve socorro lo puxen pendre, hi lo niuili qui aporta las vituales es molt flach hi va molt perdut, si sa M.^t noy proueyex que hun parell de bones barxes aporten las municions necessaries, sera prou dupta que la dita fortalesa nos perda.

Mes auant esplicaren com en los anys passats fonch supplicade sa M.^t que lo ofici de jurats fos fet en lo modo y forma que son creats, enseculats e trets los teulers, ço es ab faues o bellotas per aleuar moltes affrontas encalesonias (?) que nos hagen adir, las insuficiencias de algu qui es anomenat per dit ofici e perque sa M.^t fonch contenta ques fessen los dits jurats en la dita forma, hi aso a son beniplacit, e apres que la dita consessio fo publicada en lo consell general se feu obstacle que si sa M.^t reuocaua lo beniplacit que no perdessen lo regiment de sort y de sach que abans e vuy en die tenim, hi per tolre tot dupta e en veritat supplicareu que sa M.^t li plasia esser contenta de confirmar la dita consessio del regiment de jurats, de bellotas, axi com se fa dels teulers e que si (*en blanco*) en ningu temps lo dit beneplacit, que en tal cars restas lo regiment axi com esta vuy en dia.

Mes auant notificareu, com en los sachs dels officis axi de consols com mostasaffos, jurats, clauaris, hi altres officis, son plens de molts inabils, los quals forsa vuy ha quatre o sinch anys eran sufficients, hi apres per algunes justes causes son insuficients e inabils, per ço plasia a sa M.^t manar al loch. general que regonega tots los dits sachs e que leua los qui noy son bons e sufficients e que ni afija si alguns ni ha qui noy son hy ydegan star degudement; com se M.^t pot star ben certa que don carles de pomar locht. general nostre es persona tant justificada hi amadora de virtuts, que noy posara sino aquells qui degudement hi deuen star, a seruey de deu y de sa M.^t hi be de aquest seu regne.

Mes auant notificau lo gran desastre que ses seguit en los dies passats en la persona de moss.

bnt. albertí lo quall era capita e locht. del spectable locht. general per aperseguir los desmen-dats e bendajats de aquesta illa, lo qual ab molta diligencia perseguia aquels, e finalment se encon-tra ab quinze o setza desmendats e bandajats e volent pendre aquels li feren resistencia de tal manera que li donaren diuersas feridas e nafres de las quals es mort; de hon a couingut al locht. general per aperseguir aquels rebellos desmen-dats hi altres bandejats qui van per la ylla, ser-car un altre capita e locht. per (*en blanco*) suas los dits desmendats; hi encare perque per la ylla van molts bendajats qui per no fer feyna hi men-jar lo bestiar dels qui desitgen viura reposats, per ço ses elegit hun gentil home qui anyra per la ylla a perseguirlos; e com aquestas cosas nos puguen fer sens despesas, que plasia a sa M.^t prouehir y manar que dels bens dels qui van e niran bendajats e faran mal o delinquiran, que lurs bens se paguen las costas o despesas com es de raho e justicia: e per lo semblant, que hun parell dels caualls armats quis pagan dels bens de sa M.^t, vajan per acompanyar lo dit locht. per a perseguir e pendre dits desmendats perque una vagada sien desterrats de aquesta illa.

Mes auant, com lo dessus dit mos. albertí, del principi de la germania fins a la fi sempre com afectat y fael seruidor de sa M.^t semper ha molt ben seruit y aprofitat en la reductio, hi apres de la reductio ha sempre perseguit los des-mendats, e per dita causa ha perduda la vida hi a dexas tres o quatre ynfants petits, que plasia a sa M.^t que puys en seruí de aquella es mort, fer alguna gracia o merse als dits sos infants.

Mes auant com lo R.^{mo} S.^{or} bisbe tingue to-talment abandonades las suas ouellas, hi lo bis-be de gracia sta per anarsen, que plasia a sa M.^t prouehir que lo S.^{or} bisbe vingue personalment; hi aximatex la casa del palau, la qual afronta ab la muralla, tota cau, que sia reperada; e si nos podia aconseguir que lo S.^{or} bisbe vingues, al manco nos do loch que lo que tenim *no* sen vaja perque es persona molt virtuosa y seria molt gran detriment de aquesta terra si sen anaua.

Mes auant, com se fasa hun gran abus assí en los porxos de la pascataria, ques te jugadissa pu-blica en la taula ahont se ven lo peix de la albu-fera, e los mossos e seruidors qui van a comprar se juguen los diners, y dihuen que nos pot pro-hibir perque tenen priuilegi de tenir jugadissa,

la qual cosa molt prejudicial a la consciencia et nutritiua pecati, hi specialment que en tota la coresma no cessan de jugar de hon se seguexen innumerables inconuenients, que plasia a sa M.^t que no obstant qualseuoll priuilegi en contrari obtes, sia prohibida tall jugadissa publica.

Mes auant com la questio que aquesta vni-uersitat te ab los perents de dona de pinos, la quall ha circa quoranta anys que dura, per la quall aquesta vniuersitat ha reportat hi reporta-moltas e innumerables despesas, e per dita causa tenim en barcelona hun sindich, home de be, ques diu mos. calaf, que plasia a sa M.^t fer lettres en barcelona perque dita causa sia expedida com es de raho e justitia.

Mes auant, com molts homens de be de assi prenen la creu de santiago, alguns per prouisio del sant pare, altres per altre via, no per altre affecta sino per esser franchs hi no pagar en los carrechs del regne, y vay en die los drets han presa tan gran disminucio que no abasten de gran part en pagar los carrechs, hi ja en los anys pessats per lo rey don ferrando de gloriosa re-cordansa com a rey hi S.^{or} hi administrador del dit orde fonch proueit hi manat que tots los qui hajen presa la creu de santiago que pagassen los dits drets, que daltre manera la major part dels homens de honor pendrien la dita creu per no pagar dits drets y esser franchs de aquels, si per sa M.^t no era proueit, y per ço supplicam que sa M.^t y proueyesca que tots paguen com es raho y justitia.

Mes auant, com don carles de pomar locht. general, fins assi se sia molt ben regit e gouer-nat faent la justicia higualment, perseguint los mals desmendats hi honrant y afauorint los bons sens alguna cubdicia ni tirenya, hi per ço suppli-careu de part nostre que plasia a sa M.^t prouehir lo dit locht. de altre trienny.

Mes auant com ajam entes que misser fran-cesch ubach estaua en mancio de mudarse pera valencia ho altre part, hi considerat que satisfe molt per al be de aquest regne per la sua virtut y doctrina, hi concix los bons y los mals hi spe-cialment que encare van molts desmendats, hi el en temps de guerra hi de pau fa molt be la justicia sens exceptio de persones, per ço suppli-careu de part nostre a sa M.^t que no permeta ni consenta que lo dit misser ubach sa partesca de assi; e si asso nos podia aconseguir, que sia con-

tenta sa M.^t de prouehir que misser francesch ros, doctor valencia, lo qual en los anys pessats ha regit asi y es persona molt honrada, docta y virtuosa y perseguidore dels desmendats y tots los quil conexen lo amen hil demanen, per ço supplicareu que en tall cars, mencant lo dit misser vbach et non altra, uingue lo dit misser ros e si aso no plaura a sa M.^t, que tingue per be prouehir per regent, home de la terra, ço es, doctor malorqui, lo quall ab molt mancho salari que no ses donat fins assi, poria regir dit offici, e puy no agues exir de casa sua, ley valria mes a doctor de asi que no a altre strenguer qui ha adexat se casa e son domicili.

Mes auant, com per causa de la contensio que es entre la jurisdicció del pariatge, ço es entre lo S.^{or} rey e lo bisbe de barselona, sobre los de andraig, caluia y altres lochs de dita jurisdicció, los desmendats y agermanats resten impunits e no son castigats ni punits de tan grans delictas hi ofensas que han fetas, com sien stats en dits lochs dels pijors que poguessen esser y perque es gran afronta y vergonya de la justitia y molt perjuy a la vniuersitat que no sien condemnats y composats per pagar los dans y despesas, que plasia a sa M.^t prouehir de vna manera o altre, perque los delictas e mals factors no resten impunits.

Mes auant com en los anys pessats se sia abusat en los oficials de la consignatio, ço es en lo ofici de clauaris ques son elegits homens no interesats en la consignatio, de hon se ha seguits molts perjuyes que la dita consignatio ses molt enderreriade per la negligencia y mala cura dels dits clauaris, lo que no es fora seguit si fossen interesats en la dita consignatio, per ço supplicareu a sa M.^t que per directio y sublauacio de dita consignatio, que tingue per be de manar y proueyr que nos deguen elegir per clauaris sino persones interessades en la dita consignatio, attes majorment que ni ha molts interessats ben sufficients.

Mes auant com lo monastir de sant bernat de la reyall sia stat molt principall casa en aquest regne, hi es stat edificat per los predecessors de sa M.^r, de vuy en die sta mal proueit per la ausencia del abat, hi la casa mal governada, que plasia a sa M.^t prouehir que labat de dita casa per sonalment vingue per a reformar la dita casa.

Mes auant que plasia a sa M.^t confirmar tots

los priuilegis per sa M.^t atorgats assi en lo estudi, axi com ha atorgat al estudi de leyda y altres studis de sa M.^t

Mes auant com las questions que son entre parents molt propinques, ço es, entre pare e fill, germans e germanes, hi altres personas molt propinques, aporten moltas malancouias hi despesas, que plasia a sa M.^t que tals personas tant parents no puguen pledejar, sino que sien compellits y forsats comprometre de lurs diferencias, axi com se fa en moltes parts de Italia y altres ciutats y lochs.

Mes auant com la cequia de la ciutat sia rompuda en moltes parts hi de continu ha mester grans adops, e per la pobresa qui es en la terra no tenim disposicio de adobar aquella, que plasia a sa M.^t permetre que puguen vendre la aygo del diumenge, hi que del procehit de dita aygo la dita cequia sia reperada e refirida, com altre nos puga vendre sens expresa lisençia, auctoritat y decret de sa M.^t

Mes auant com per occasio de molts desmendats e bendejats qui van per ylla fahent tot mall, axi de metar bestiar com trebellant enreuoltar altre vagade la terra, si poguessen, sia stat elegit hun capita e locht. del spectable locht. general per aperseguir aquels hi per aconduir la gent, tots los bons se sien scotats y paguen fins en suma de mill ducats apres de tans dans que han sostenguts hi sostenen, que plasia sa M.^t fer los esmena dels dits mill ducats per forma que els no sien vexats en tanta manera.

Mes auant com en aquesta ylla los demes anys nos veiam en grans necessitats de forments, y assi haja hun terme que vulgarment se diu lo pla de sant jordi, lo quall per esser quasi marjal y mal sa es mal conrat, e si aquell se conraua segons som informats no tindrien necessitat de enuiar cascun any axi com fem en sicilia per forments, hi perque los pajesos y conredors fossen convidats en traure las garrigas e rotas, quels fos fet algun pertit de no pagar sino mig delma, se te per cert que molts hi entendrien en conrar lo dit pla no obstant que sia malsa.

Mes auant com aquesta vniuersitat vaja molt enderrer a causa que los drets han presa gran disminucio per la germania pestilencia que de gran part no abasten a pagar los carrechs ordinaris, y molts procuran per moltas vias esser franchs y exempts dels dits drets hi specialment

tots los officials de la santa inquisitio, los quals ja en temps del glorios rey don ferrando foren proueits paguassen per subleuar la consignatio e vniuersitat per a cert temps, e com vuy en die sia major necessitat que en ningun altre temps, hi majorment que los dits officials tenen y regeixen officis de la vniuersitat y se alegran dels emoluments e no volen contribuir, per ço que plasia a sa M.^t que puyts vsufructuan dels officis y beneficis, que contribuescan en pagar dits drets, e si, in totum, nos podia aconseguir, ad minus per a deu anys, se fassa dita prouisio.

E finalment procurareu de impetrar hi obtenir totas aquellas cosas que a vos semblara esser bonas e utilosas pera el be y conseruatio de aquest regne, com tot aquest regne stigma molt reposat e tinga per cert que vos dit canonge genouard, per vostre virtut e integritat no procurareu sino cosas sanctes e bones per al seruici de deu y conseruatio de aquest regne.

Vltimadament com don johan de vilasques sia debitor del mil ducats en aquesta vniuersitat, segons ell matex ha regonegut hi confessat abans de la sua mort, que plasia á sa M.^t proheuir y manar que aquesta probe vniuersitat sia satisfeta dels dits mill ducats.

Recort sia a vos reuerent canonge, de obtenir licencia del Rt. inquisidor major, que mestre arnau que lig de gramatica y art oratoria, si possible sera, no sia impedit per las culpas de sos predecessors, per quant es persona docta en gramatica, poesia y art oratoria, e lo seu legir fa fruit en doctrinar los fills de la terra e no reb salari algu de la vniuersitat.

Mes auant vos recordereu de hauer, si possible sera, los mil ducats dor que don johan de vilasques ha dexat e regoneguts en aquesta vniuersitat, o al manco quels prenga en conta dels maridatges e coronatge; e lo matex vos recordareu que prenga en compta los mil ducats que hauem pagats ara nouement per aperseguir los desmendats qui han mort moss. alberti capita e locht. del spectable locht. general.

Mes auant, sius aparia que en compensa dels dits maridatges li degam donar la galera qui es a la derrassana, tot sia remes a vre. discretio: hi per lo semblant, sius semblara degan entrar ab algun partit per lo ques tracte de armar galeras hi fustes per la custodia de la costa de terra ferma quey degan entrar las yllas nostras, tot sia

remes a vre. discretio per que siam defensors dels infaels.

Mes auant per tenir aquesta terra passifica, apar que seria molt vtil que axi com ses proueyt de hun capita e locht. per a sis mesos per parceguir los desmendats hi bendegats, ques fes per hun any, e si reix be ques fassa ordinariament per obviar a tant grans malificis, coltelades, hi homicidis, qui de quiscun die se fan per la ylla, e tanint lo dit locht. qui sempre vetle sobre els, se stirparan tals malfectors y la terra stara pasifica.

EUSEBO PASCUAL.

CABREVACIÓN DEL PREDIO LLUCH

(1661)

Die xxxj mensis Maij anno
a natiuitate Domini MDCLXJ.º

Ha comparegut en la present Curia de la Casa Sagrada del Temple de la Religió de S.ⁿ Juan de Hjerusalem en la present ciutat de Mallorca, lo R.^d Antoni Tous P.^{re} y Prior del Collegi de Ntra. S.^{ra} SS.^{ma} de Lluch tenint poder per capbrevar ab determinació dels Collegials, y en lo libre de Determinacions del dit Collegi continuada sots á xxij de Nov.^e M.DCLViiiij y devant lo Il.^{tre} Sor Dr Fran.^{ch} Cotoner, cavaller del Abit de Santiago, Procurador general del Mt Il.^{tre} Sor Fray D.ⁿ Nicolau Cotoner son germá, al present Bayliu de Mallorca: Lo qual, mitjensent evangelich jurament more sacerdotali presstat, denuncia, y confessa lo dit Collegi tenir, y posschir una possessio vulgarment anomenada Lluch, y terma anomenat de Margeno situada en lo terma de la parroquia de S.ⁿ Pere de Escorca, la qual pecessió tenia dret de rebre quorante sous cens del Hort, y Capella de Ntra. Señora de Lluch, y dits quorante sous cens pagavan en el dueño de la dita pecessió los obrers de la dita capella: Y es tinguda la dita possessió ab sos termes, y ab lo dit terme de Mergeno sots alou, y directe domini de la dita Casa Sagrada del Temple á mercé de lluisme y á presentació de fatiga de deu dias, y á delme de los esplets, y mes á cens de tres lliuras sis sous nou diners pagadors á la matexa Casa del Temple part en la festa de Sant Miquel, y part en la festa de Nostro Sor Deu Jesu Christ, y sots dit alou á cens de vint quarteras forment á la señora Antonina Bruya á la festa de Sant Pere, y Sant Pheliu, de las quals

ne rebia tres quarteras, y mitja Juan de Galiana, donsel, y consta esserlis quitadas per Antoni Pontiro, donsell, per mans del R.^d Guillem Puntoni P.^{re} procurador del Collegi sus dit mitjansant acte en la present Curia continuat sots á xiiij Juliol M.CCCCLviiiij.

Item del dit nombre ne rebia sis quarteras, y mitja Gabriel Castañer, que dix son quitades: Y mes havant del dit nombre rebia deu quarteras Antoni Pontiro, donzel, y apar esserlis quitadas per Bernat Durán P.^{re} y Juan Barthomeu, mercader, obrers de la Iglesia de Lluch conforme acte en la present Curia continuat sots á iiiij de Setembre MCCCCLvj. Y últimament era tinguda per la dita part anomenada Mergeno á Damiá de Dameto á cens de sinch quarteras forment en dita festa pagadores portades en la villa de Inca, y consta esser quitadas á Miquel Seguí de Pollensa per lo R.^d Gabriel Vaquer, Domer de la Seu, y Prior de la dita Casa de Lluch consta en la Curia de Pollensa ab acta continuat á xxiiij Juny 1528, authentich de ma de Pere Font nott. Afronta la dita pocsessió de Lluch terme de Mergeno, casas, y hort, de una part ço es á la part del orient ab pocsessió dita el Pujol, de Juan Amer, de altre part ço es la tremuntana ab las pocsessions Menut y Binifaldo, de Antoni Caneves, de altre part ço es al ponent ab la pocsessió de Albarca del Sor Juan Bordils, y part ab pocsessió dita Son Macip de Pere Bonmacip, y de altre part ço es á la part del mitx jorn ab la pocsessió dita Comafreda del Sor Jordi Callar, donzell. La qual pocsessió ab totas las ditas pertinencias lo dit Collegi de Nostra S.^{ra} SS.^{ma} de Lluch dix tenir, y possehir per sos medis del magnífich Thomás Thomás, cavaller de Mallorca, per espay no solament de cent anys, pero encara de doscents, y mes anys pacífica y quietament, conforme resulta del titol de pocsessori per los actes de quitacions que lo dit Collegi de Lluch de sobre té calendats: Yo lo dit denunciante en dit nom á mes del dit pocsessori declara tenir noticias en las escripturas del dit Collegi, que lo dit magnífich Thomás Thomás feu donació en favor del dit Collegi de Nostra Señora de Lluch en poder de Rafel Parera, nott. y dix diu la nota ha de ser desde lo any 1456 fins en lo any 1460, y per la antiguedat del temps fins al present no se ha pogut trobar lo ácte. Lo qual magnífich Thomás Thomás dita pocsessió de Lluch, terme de Mergeno, y los quorante sous cens sobre lo hort, y capella de Lluch tenia y poschía per compra en feu del It.^e y Mt R.^d Juan

Umbert, canonge de la Seu de Mallorca, com consta mitjansant acte en la present Curia de la Casa Sagrada del Temple continuat sots á xxij Maig Mcccclvj authentich de ma del discret Rafel Parera, nott. regint la present Curia: Quare promissit, et juravit etc.—E á estas cosas present lo dit It.^e Sor Francesch Cotoner en lo nom de sobre dit acceptant la dita confessió, y denunciació feta per lo dit Collegi de Nostra Señora de Lluch a primo ad ultimum, y attanent lo Bayliatge tenir incoada causa contra lo dit Collegi en la present Curia als xx de Juñy MDCLviiiij, peraque lo dit Collegi posás en ma habil la dita pocsessió intra tempus á jure statutum, o, deserir aquella, sabent mes havant, y attanet ab los actes, que de sobre se han calandats per lo dit Collegi, se ha pretès por lo matex Collegi no esser á lloch á la pretenció te lo Bayliatge en voler intentar fer deserir la dita pocsessió, ó, posar en ma habil per haver passats cent anys, et ultra posseheix sens esser estat contradit, y per consequent esser prescrit en el Bayliatge la dita pretenció. Y com haventse propasada la dita pretenció á los advocats del Bayliatge han resolt son sentir dihent, que lo Bayliatge no pot comperlir lo dit Collegi en ferlo deserir la dita pocsessió per las rahons allegadas: be empero pot lo Bayliatge per raho de la ma morta fer pagar en el dit Collegi lo vuitè: En conformidad de la qual resolució considerat la dita pocsessió esser montanosa y de pochs fruits, y per altre part esser aquella Santa Casa de Nostra S.^{ra} de Lluch un de los mayors oratoris, y hospital de peregrins del present Regne, y que la Religió de S.ⁿ Juan en lo patrocini, y intercessió de esta Gran Señora, y Advocada, tindrà mayors aumentos en sos sucesors: Per ço, y altremet inseguint lo parer de los dits advocats, posa per vuytè obligació en el dit Collegi de Ntra. S.^{ra} SS.^{ma} de Lluch y R.^d Prior, y Collegials de aquell, que quiscun any en la festividad del gloriós Percursor St Juan Baptista als xxiiij del mes de Juñy celebren, y celebrar fassen un offici solempna, y conventual, y á la fi una Salve Regina per las ánimas de los cavallers de la Religió de S.ⁿ Juan, que moren en servey de la sua Religió y Santa fée cathòlica, y per los augments de la matexa Religió: Y semblantment present á las sobreditas cosas lo dit Reverend Antoni Tous, P.^{re} Prior del dit Collegi, tenint poder del dit son Collegi ab nova determinació per lo sus dit effecta tinguda y continuada als xxv. de Maig are proppassat del corrent any 1661, en nom del dit Collegi promet

quiscun any en la dita festividat del gloriós S.ⁿ Juan Baptista als xxiiij de Juñy celebrar, ò, fer celebrar per sos Collegials, que al present son y serán lo dit offici solemna, conventual, y Salve Regina per la intenció sobredita. Quare de premissis omnibus ad requisitionem partium supradictarum Ego Michael Pons nott. publicus Majoricarum et præsentis Curia Scriba præsens continuavi instrumentum ad futuram rei memoriam, præsentibus pro testibus ad prædicta omnia vocatis Illustribus Dominis Gabriel de Berga, domicello, et Gaspare de Puigdorfila milite habitus Religionis Sancti Jacobi de Spata Majoricarum.

JOSÉ MIR.

INVENTARI DELS BENS Y HERETAT DEN MIQUEL ABEYAR, NOTARI,

NOTABLE BIBLIOPIL MALLORQUÍ

DEL SIGLE XV

[CONTINUACIÓ]

Item PAULUS OROSIUS, en paper, stampa, encara no ligat.

Item EUCLIDES, *De Geometria*, tres volums e per tres llibres stampats, en paper, sens ligar.

Item GEORGIUS ALEXANDRINUS, *Coment sobre lo Juvenal*, en paper, no ligat.

150.—Item les *Eleganties* de LORENZO VALLA, en paper, stampa, sens ligar.

Item los *Predicaments* de PORPHYRI, en paper, stampa, sens ligar.

Item *Fasciculus temporum*, en paper, stampa, sens ligar.

Item MACROBIUS, *In saturnalibus*, stampa, en paper, encara no ligat.

Item les *Obres* de OVIDI, sens coment, stampa, en paper, sens ligar.

155.—Item PAULO DE VENECIA, *Sobre les Posteriors de Aristotil*, sens coment.

Item ABUASEN ALI, *De judiciis astrorum*, stampa, en paper, no ligat.

Item lo SVISSET ANGLÉS, *De cauculationibus*, en paper, stampa, no ligat.

Item lo EGIDI ROMA, *Coment sobre les Posteriors de Aristotil*.

Item ACURTIUS PISANUS, *Vocabulista grech e lati*.

160.—Item les *Comedies* de PLAUTO, stampa, en paper, sens ligar.

Item lo GAYETANUS, *Sobre lo viij dels Fisichs de Aristotil*.

Item hun coment SICCONIS POLENTONI, *Sobre algunes invecctives e oracions del Cicero*, en paper, stampa, sens ligar.

Item lo JUVENAL, al coment, stampa, de paper, no ligat.

Item lo OVIDI, *De fastis*, ab coment, paper, stampa, no ligat.

165.—Item les *Silves* de STACI, ab coment, en paper, stampa, sens ligar.

Item SANT GREGORI, *sobre Job*, paper, stampa, no ligat.

Item MENGUS, *Sobre la Logica de Paulo de Venecia*, paper, stampa, sens ligar.

Item OMNIBONO, *De laudibus eloquentis*, coment sobre lo Tulli, *ad Quintum fratrem*.

Item THOMAS DE AQUINO, *De veritate catholica fidei*, stampa, sens ligar.

170.—Item OMNIBONO, *Coment sobre lo Lucha*, en paper, stampa, sens ligar.

Item les *Tusculanes* del TULLI, en paper, stampa, sens ligar.

Item EGIDIUS, sobre lo libre *De generatione del Aristotil*, stampa, sens ligar.

Item los *Quodlibet* de ERNEN, en paper, stampa, encara pera ligar.

Item TRUSIA CARTOXA, *Sobre lo Tegni del Galien*, paper, no ligat.

175.—Item ALBERTUS MAGNUS, *Super phisica*, en paper, no ligat.

Item les *Epistoles* del TULLI, sens coment, de la matexa sort.

Item ANTONI ANDREU, *Sobre los xij llibres de metaphisica de Aristotil*.

Item les *Posteriors* de ARISTOTIL y *Elenchs*, ab glosa de LICONIENCH, en paper, stampa, sens ligar.

Item SANCT THOMAS, *Sobre les Etiques de Aristotil*, de la dita sort.

180.—Item GALTER, *Lart vella de Aristotil*, paper, stampa, sens ligar.

Item los *Quodlibet* de JOAN DINIS, en paper, stampa, no ligats.

Item Mestre PERE DE CASTROVOL, *Sobre les Etiques*, en paper.

Item ANTONI ANDREU, *Sobre tota lart vella del Aristotil*.

Item les *Epistoles* de OVIDI, sens coment, paper, stampa, sens ligar.

185.—Item NICOLAU ORBEN, *Sobre lo Perispa segons la doctrina de Scot*, en paper, stampa, sens ligar.

Item la *Relthorica* GEORGHII TRAPEZUNTII, en paper, stampa, no ligat.

Item ORACIUS, sine comento, no ligat, stampa, en paper.

Item OVIDIUS, *De fastis*, sine comento en paper.

Item los *Predicaments*, PORPHYRI, en paper, stampa.

190.—Item lo OVIDI, *Metamorphoseos*, sens coment, de la dita sort.

Item lo *Hexameron* de SANT AMBROS, e de *Caym e Abel*.

Item CICERO, *De fato*, ab coment, en paper, stampa, sens ligar.

Item CICERO, *De oratore*, en paper, sens ligar, stampa.

Item les *Silves* de STACI, ab coment, stampa.

195.—Item SANCT THOMAS, *Sobre lo Aristotil De anima*, stampa.

Item SANCT THOMAS, *Sobre les Posteriors de Aristotil*.

Item la *Instauracio de Roma*, en paper, stampa, de BLONDO FLAVIO.

Item SANCT THOMAS, *Sobre la Metaphisica*, en paper.

Item *Almanach de eclipsis e giraments de luna*, en paper.

200.—Item *Les declamacions del QUINTILIA*, en paper, stampa.

Item hun libre en paper de stampa *Vocabulista* qui comensa «Senium est tedium et edium.»

Item la *Rethorica* de ARISTOTIL, stampa, en paper, cubertes de pregami.

Item CICERO, *De senectute* e les *Paradoxes*, ab coment, en paper.

Item altre libre PERE GARCIA bisbe, *Contra les conclusions Joannis Pisanus*.

205.—Item lo PORPHYRI, *Sobre lo Oraci*, en paper.

Item les *Isagoges* de JOANNIA en los *Tegnis de Galien*.

Item lo BERNAT GLACI, *Sobre los Triumphos de Patrarcha*, en paper.

Item lo AUGUSTI, *De civitate Dei*, en paper.

Item altre libre *De celo et mundo*, en paper, stampa.

210.—Item lo CICERO ad *Quintum fratrem*, paper, stampa, no ligat.

Item lo JUVENAL, ab coment, en paper.

Item lo VALERIO MAXIMO, ab coment, stampa.

Item lo PERSI, ab coment.

Item lo TORTELLI, *Vocabulista*, stampa.

215.—Item lo LEONART ARETI, *Sobre la vida e traduccio de Boeci Severi*, en paper, stampa.

Item lo *Coment sobre lo Psalleri*, fet per mes-

tre JACME ROIG de Valencia, stampa, en paper, no ligat.

Et die veneris xij mensis maij anno predicto M CCCC lxxxvij, continuando nos dicti fratres, heredes dicti venerabilis Michaelis Abellar notarii, ab intestato defuncti, patris nostri, inventarium dicte hereditatis paterne, presentibus testibus quibus supra, invenimus et in eodem inventario per dictum et subscriptum notarium describi fecimus libros qui secuntur.

Primo hun libre JOAN BOCASSI de *Genealogia deorum gentilium*, stampa, paper, desligat.

Item ALI ALBOAZEN, *De astrologia*, en paper, stampa, no ligat.

Item les *Tusculanes* de TULLI, en paper, stampa, no ligat.

220.—Item HUBERTINUS, *Coment sobre les epistoles familiars del Tulli*.

Item altres *Tusculanes*, ab coment, stampa, no ligades, ab paper.

Item CATO, *De re rustica*, en paper, stampa, no ligat.

Item lo COLUMELLA, *De re rustica*, en paper, stampa, no ligat, ab PALLADI.

Item SANCT THOMAS, *Sobre les Posteriors de Aristotil*.

225.—Item lo GALTER, *Sobre les Etiques*, en paper, stampa, no ligat.

Item hun libre en toscha *Los secrets de Petrarcha*.

Item hun libre en toscha de *Flor e Blanca Flor*, paper, stampa, no ligat.

Item la *Rethorica* del TULLI, ab coment, paper, no ligat.

Item TULLI, *De officiis*, ab coment.

230.—Item TERENCE, sens coment.

Item altre TERENCE, ab coment.

Item NICOLAUS PEROTTO, tot aço en paper, stampa, sens ligar.

Item lo *Fasciculus temporum*.

Item AUGUSTINUS, *De civitate Dei*.

235.—Item les *Epistoles* de SENECA, sens coment.

Item lo LANDULFO, en paper, stampa, sens ligar.

Item TULLI, *De officiis*, ab coment.

Item lo SALUSTI, ab coment. Tot aço paper, stampa, sens ligar.

Item lo JUVENAL, ligat, stampa, ab coment.

Los libres quis seguexen son de stampa, no ligats, en forma de quatre cartes lo full.

240.—Primo hun volum ab molts tractats de SANT AUGUSTI, e hun altre semblant.

- Item SANCT THOMAS, *De ente et scientia*.
 Item *Facecies del POIO* (Poggio).
 Item lo ALBERT, *De veritate theologie*.
 Item MARCHO TULLI, *De lingua latina*.
 245.—Item *La vida y obra de papa Nicolau*.
 Item *la Gramatica de FRANCISCO NEGRO*.
 Item PLINI SEGON, e altres obres.
 Item altre libre *De origine et temporibus urbis Rome*.
 Item *Art breu de MESTRE RAMON LLULL*.
 250.—Item hun libre *Spera* (Sphera) *mundi*.
 Item *la Analogia, M. TERENTII VARRONIS*.
 Item unes parts gregues.
 Item IPOCRAS, *De medicina segons la strologia*.
 Item POMPONIO MELA, *De situ orbis*, abreviat.
 255.—Item JOAN DE SACROBOSCHO, *Sobre la sphaera*.
 Item lo POMPONIO MELA, *la Cosmografia e Geografia*.
 Item *Lart de versificar*, compilat per FRANCISCO MACARATHI.
 Item *la Logica de MESTRE CASTROVOL*.
 Item JOAN VULPICI, *Comentari de componendis orationibus*.
 260.—Item lo PONTANO, *De fortitudine*.
 Item hun tractat contra los juheus, de hun infant que mataren, ab algunes obretes, cubert de pregami.
 Item *la Grammatica del POMPILI*.
 Item EGIDIUS, *Dastrologia*, e hun altre consemblant libre, ligat ab una gramatica grega.
 Item altre libre de *Inmortalitate animarum*.
 265.—Item los *Quodlibet* de SANCT THOMAS.
 Item hun libret tot grech.
 Item SANCT AUGUSTI, *De Trinitate*, cubert ab pregami.
 Item les *Taules Alfonsines*, cubertes de pregami.
 Item MANILIUS, *De astrologia*, cubert de pregami.
 270.—Item les *Epithomas de art oratoria* de JACOBO FLORETI.
 Item hun *vocabulista lati e grech*.
 Item les *Epistoles de SENECHA*, en vulgar toscha.
 Item JOAN DE SACROBOSCO, *Sphera mundi*.
 Item hun paneret hon eren posats molts querns de libres e fragments de stampa, comens sens fi e fi sens comens.
 275.—Item les *Clementines* de stampa, ligades e cubertes de posts.
 Item lo JOSEPHO de *Bello judaico*, de penna, en paper, ligat en posts.

Item hun libre de forma major, en paper, ligat de posts, scrit de ma de nostre pare, ab les nostres armes, qui comensa: «Omnis doctrina et omnis disciplina.»

Item altre libre, scrit de ma de nostre avi, de diverses obres, ligat e cubert de pell verda.

Item les *Eleganties de LORENZO VALLA*, en paper, penna, ligat e cubert de posts.

280.—Item SANCT THOMAS, stampa, ligat, *Sobre les Posteriors*.

Item lo VALERIO MAXIMO, de penna, paper sisternat de pregami, ligat.

Item les *Paradoxes de TULLI*, penna, en paper, ligat.

Item JOAN BOCASSI, penna, en paper, ligat.

Item hun libre de *Art de notaria*, paper, penna, sotil.

285.—Item les *Epistoles de PLINI*, paper, de penna, ligat, cubert.

Item *Les oracions tretes del Livio*, de ma de nostre avi, ligades.

Item lo QUINTILIA, de penna, en paper, cubert.

Item altre libre en paper, penna, ligat, qui comensa: «Sunt nuper per quosdam.»

Item TULLI, *Rethorica nova*, en paper, penna, ligat.

290.—Item lo *Coment de la Art demostrativa* de MESTRE RAMON.

Item lo quart libre del terç volum de *Contemplacio* de MESTRE RAMON.

Item hun libre de paper ab figures de geometrie, scrit en paper «Quamvis plures de arte mensurandi.»

Et die sabbati xiiij mensis maij anno predicto MCCCC^o lxxxx vij, continuando nos predicti germani Abellars dictum inventarium hereditatis paterne, invenimus et in eo per dictum et subscriptum notarium, presentibus testibus quibus supra, fecimus reponi libros qui secuntur:

Primo unes *Decretals*, de penna, en pregami, ligades.

Item lo *Almogest del THOLOMEU*, en pergamini, ligat.

295.—Item hun libre de pregami ligat, hon son les obres del TULLI, ço es: *Rethorica nova e vella*—*De oratore*—*Pro Quinto Ligario*—*Pro Marcho Marcello*—*Oratio pro rege Deotaro*—*Oratio pro re ditu ad suam patriam*—*Invectives del Salusti e altres invectives*—*Ad Ortensium*—*De paradoxis*—*De officiis*—*De questionibus tusculanis*—*De fato*—*De legibus*, e altres.

Item les *Epistoles* de SENECA, en pregamins, penna, ligat.

Item la *Digesta vella*, en pregamins, ligada.

Item libre *De homagiis*, en pregami, penna, ligat.

Item hun libre de pregamins, ligat, quis nomena *Prospectiva videlores*.

300.—Item lo VALERIO MAXIMO, en pregamins, penna.

Item les *Epistoles* de TULLI *ad Atticum*, en pregami, de penna.

Item les *Tragedies* de SENECHA, en pregami, ligat, de penna.

Item los *Arenchs e Posteriors* de ARISTOTIL, en pregami, ligat.

Item les *Tusculanes*, en pregami, ligat.

305.—Item hun libre de mestre MARCH VERNE-DA, en pregami, poquet, ligat.

Item les *Varrines* de TULLI, en pregami, ligades.

Item les *Oracions* del TULLI, en pregami.

Item *La theorica dels planets*, en pregami, ligat.

Item TULLI, *De finibus bonorum et malorum*, de pregami, ligat.

310.—Item la traditio de les *Etiques de Aristotil*, feta per LEONARDO ARETINO, en pregami.

Item les *Epitomas* de TITO LIVIO, en pregami, ligat.

Item lo LIVIO, *De secundo bello punico*, en pregami, ligat.

Item lo JANFREDO, *Sobre les decretals*, en pregami, ligat.

Item lo Codi, en pregami, ligat.

315.—Item la *Instituta*, en pregami, ligada.

Item les *Declamations* del SENECA, en pregami, ligadas.

Item les *Decretals*, en pregami, velles, ligades.

Item TULLI, *De genealogia deorum gentilium*, (sic) en pregami.

Item TULLI, *De oratore*, en pregami, ligat.

320.—Item SENECA, en pregami, *De beneficiis*.

Item altre libre *Cantica canticorum* e les *Lamentacions de Jheremies* e HIERONYMUS, *Sobre quatre epistoles canoniques*.

Item les *Taules tolosanes de theologia*, en pregami.

Item *Almagest* del THOLOMEU, en pregami.

Item les *Clementines*, en pregami, ligades.

325.—Item lo MONTOLBA, en pregamins.

Item los *Elenchs* del ARISTOTIL, en pregamins.

Item lo AUGUSTI, *De Trinitate*, en pregami.

Item MACROBRI, *Saturnaliorum*, en pregami.

Item lo SALUSTI, en pregami, ligat.

330.—Item TULLI, *De senectute*, en pregami, ligat.

Item lo *Art del algorisme*, en pregami.

Item lo *vj.^e de les Decretals*, en pregami, ligat.

Item la *Inforsada*, en pregamins, ligada.

Item lo *Art de epistolar*, en paper sisternat de pregami.

335.—Item lo HILARI, *De Trinitate*, ab altres obres.

Item hun libre de pregami qui comensa per titol: *Incipit proemium ad Summam Codicis componendam*.

Item lo MESTRE DE LES SENTENTIES, en pregami.

Item la SUMMA DEL AZO, en pregami.

Item lo MESTRE DE LES SENTENTIES, en pregami.

340.—Item les *Declamations* del QUINTILIA, en pregami.

Item la SUMMA DE MESTRE THOMAS DE CAPRA, en pregami.

Item lo OVIDI, *Metamorfoseos*, en pregami.

Item lo *Almanach*, en pregami.

Item les *Tragedies* de SENECA, en pregami.

345.—Item PETRARCA, *Rerum senilium*, en pregami.

Item lo *Coment del Amogest*, de AVERROIS, en pregami.

Item BOECI, *De consolatio*, en pregami.

Item lo GALTER, *Sobre la Ethica*, en pregami.

Item la *Digesta vella*, en pregami.

350.—Item la *ff. noua*, en pregami.

Item la *Instituta*, en pregami, sotil.

Item lo PALLADI, *De agricultura*, en pregami.

Item lo TERENCEI, en pregamins, ligat.

Item la *Expositio* de ORIGINES *sobre los Psalms*, en pregami.

355.—Item la *Summa* de FRATRE MONALDO, en pregami.

Item lo LUCHA, en pregami e paper.

Item lo *Mcissal antich*, en pregami.

Item la *Digesta vella*, en pregami, ligada, sens cobrir.

Item lo OVIDI, *Metamorfoseos*, en pregami.

360.—Item lo *Decret*, en pregami, vell.

Item la *Expositio sobre los psalms*, en pregami.

Item la lectura de mestre ANGLBS, *Sobre lo primer de les Sententies*.

Item la *Biblia*, en versos, en pregami.

Item hun libre *Questions sobre les Politiques*, en pregami.

365.—Item hun tractat del MARCIAL, *De nuptiis Mercurii*, en pregami.

Item lo ARISTOTIL, *Methaphisica*, en pregami.

Item lo MESTRE DE LES SENTENCIES, en pregami.

Item la *Retorica vella* del TULLI, en pregami.

Item lo SENECA, *de Benefitiis*.

370.—Item altre libre en pregami qui comensa: «Quum ut ait Hieronymus.»

Item hun libre en pregami de *Menyspreu de sublimatio temporal*.

Item lo PERISPA, en pregami.

Item lo *Dialogo de SANCT GREGORI*, e hun altre consemblant.

Item lo LUCHA, en pregami.

375.—Item lo TULLI, *de Officiis*, en pregami.

Item lo JUVENAL, en pregami.

Item la *Conquesta de Mallorca*, en pregami, en rims o vers. (*)

Item hun libre de notaria lo *tractaturi formes o flors*, (sic) en pregami.

Item lo ABULCASSIS *De cirurgia*, en pregami.

380.—Item hun libre de *Stalabre*, en pregami, petit.

Item lo *Grecisme*, en pregami.

Item lo EUTROPI, addicions de PAULO EQUILEGENSIS, en pregami.

Item la *Istoria Hierosolomytana*, en pregami.

Item una *Summa vocabulorum et compositio-num*, en pregami.

385.—Item hun libre de regles del offici de la sglesia, en pregami.

Item *Lart de MESTRE RAMON LLULL*, en pregami, *compendiosa de trobar veritat*.

Item hun libret de *Grammatica*, petit, en paper e pregami.

Item hun libre *Passionarius GALIENI ad Glauconem*, en pregami.

Item hun libre *De Sacramentis ecclesie*, petit, en pregami.

390.—Item hun libret *De medicina*, petit, en pregami.

Item *Exposicio sobre lo Boeci de Trinitate*, en pregami.

(*) En l' *Inventari dels llibres del rey D. Marti I de Aragó*, publicat en la revista *L' Avenç*, per D. Jaume Massó y Torrens, figura ab el número 77 el que segueix:

Item vn altre libre appellat *Rimas sobre la preso de Malorques*, en castella, scrit en paper, ab posts de paper engrutades, ab cuberta de cuyro vermell empremtades ab senyal reyal et ab dos tancadors de bagua, lo qual comença: «En el nombre de dieus el mi comensamento,» e faneix: «elgunne ues prouado.»

Item altre libre en pregami qui comensa: «Ut ignorantia.»

Item lo CASIODORO, en pregami.

Item lo *Lepidari et De proprietatibus erbarum*, en pregami.

395.—Item lo ELIODORO *De contemptu mundi*.

Item lo ROGER, *De cirurgia*, en pregami.

Item hun libret de cirurgia, en pregami.

Item la *Logica* de OCANI, en pregami.

Item PENARMENIAS, en pregami, cubertes engrutades.

400.—Item *Obres de strologia*, en pregami.

Item hun libre scrit de diverses coses, de ma de nostre avi, en pregami.

Item la *Apologia dels falsos theolechs*, en pregami.

Item lo OVIDI, *De Ponto*, en pregami.

Item les *Epistoles de OVIDI*, en pregami.

405.—Item mestre FERRIOL, *Sobre lo primer de les Sententies*.

Item PROSAYT DURAN, *de Strologia*.

Item *Questions morals*, en pregami, cosa vella.

Et die mercurii xvij mensis maii anno predicto MCCCC lxxxx vij.º continuantes nos predicti heredes dictum inventarium hereditatis paterne invenimus et presentibus testibus quibus supra describi fecimus libros sequentes.

Primo hun libre en paper, de penna, ligat les *Epistoles de SENECA*, en pla.

Item libre de paper, scrit de ploma, ligat, lo PERE DUNSOLA *Art de notaria*.

410.—Item altre libre de paper, scrit de penna, en lati, les *Tragedies de SENECA*.

Item altre libre de paper, ligat e cubert, tot blanch, sens scriptura.

Item altre libre en paper, ligat, scrit de penna, la *Summa* de JOAN ANDREU *sobre lo quart de les Decretals*.

Item altre libre PERE DE BEUTERIS *de Scriptura*, de penna, en paper, ligat.

Item hun *Repertori de leys*, de quatre cartes lo full, de paper, ligat; e hun altre pus poquet, tot de paper.

415.—Item hun libre de pregami, scrit de penna, de ma de nostre avi, la *Omelia* de ORIGENES.

Item unes *Hores*, de pregami, ab tancadors de argent, de penna, stil de Roma.

Item altres consemblants *Hores*, ab tancadors de leuto, istoriades.

Item hun *Breviari roma*, ligat, de stampa, en paper.

Item la *Platina de Spanya*, en paper, no ligat.

420.—Item altre libre de paper, scrit de penna, ben antich lo *pepinta* (sic).

Item hun libre de MESTRE RAMON de *Confessio*, en paper, en pla.

Item una *carta de navegar*, de pregami.

Item altre libre de penna, en paper, lo AUGUSTI, *De Summa Trinitate et fide catholica*.

Item altre libre de paper, scrit de penna, diverses obres de medicina, ligat.

425.—Item altre libre de paper qui comensa «Solet aromata», *Summa de notaria*.

Item altre libre, petit, en paper, tot grech.

Item altre libre en paper, les *Melaures* de ALBERT, de penna.

Item altre libre de *Gramatica*, en paper, de penna, ligat.

Item les *Epistoles*, de penna, en paper, no ligades.

430.—Item altre libre de penna, en paper, tractats de BARTOL, de PEPRESALICIS, e altres.

Item altre libre de paper, scrit de penna, de algunes coses de dret, cubert de pregami.

Item altre libre lo *Compot*, en pregami antich.

Item altre libre de paper, petit, en que ha moltes obres de MESTRE RAMON, ab curbertes de posts.

Item altre libre de paper penna, quis nomena ENRICH, *Sobre lo segon de les Decretals*, ligat.

435.—Item altre libre de paper, ligat, quis nomena *De equalitate potentiarum*, e altres obretes de MESTRE RAMON LLULL, penna.

Item altre libre de paper, ligat, quis nomena *Ars ultima* de MESTRE RAMON, scrit de penna.

Item altre libre de paper, scrit de penna, quis nomena *Fisica* ALBERTI MAGNI.

Item altre libre de paper, penna, ligat, quis nomena lo *Tegni* de GALIEN.

Item altre libre de paper, penna, ligat, intitulat *Venite ad me*.

440.—Item les *Flors de Trinitat* de SANCT AUGUSTI, penna, ligades.

Item lo SALUSTI, ligat, scrit de penna, en paper.

Item altre libre *De phisica* de PAULO, paper, scrit de penna, ligat.

Item les notes de Morell, ligades, de paper, scrits de penna.

Item altre libre de paper, penna, ligat, de diuerses auctoritats de Aristotil.

445.—Item hun repertori de leys, scrit de penna, en paper, ligat.

Item altre libre *Alexandre*, scrit de ma de nostri avi, en paper, ligat.

Item lo BOECI de *Consolacio*, scrit de penna, en paper, ligat.

Item CASIODORUS de *Anima*, scrit de penna, en paper, ligat.

Item altre libre *Remedia contra maleficia* ARNALDI DE VILANOVA, scrit de penna, en paper, ligat.

450.—Item altre libre cubert de pregami, scrit de penna, en paper, *Regles de gramatica*.

Item lo STACI *Tebaydos*, scrit de penna, en paper, cubert de pregami.

Item altre libre *Gloses de leys*, scrit de penna, en paper, cubert de pregami.

Item la lectura de MESTRE RAMON, en paper, ligada, escrita de penna.

Item lo TULLI de *Amicitia*, de la matexa sort.

455.—Item lo libre *dels Scachs*, scrit de penna, en pregami, ligat.

Item altre libre scrit de penna, en paper, de moltes auctoritats de doctors, ligat.

Item altre libre de paper, scrit, de ma de nostre avi de moltes auctoritats.

Item altre libre de paper, de penna, molt vell, ligat, nomenat *Geometria* VIBILENI.

Item UBERTUS DE BALMA, ligat, scrit de penna, en paper.

460.—Item altre libre, ligat, scrit de penna, en paper, de moltes regles de Geometria.

Item les obres del ORACI, en pregami, letra antiga.

Item lo ANCELM, en pregami, *De Corpore et sanguine Christi*.

Item dos covens de canya plens de fragments de scriptures, libres vells y comensats no acabats, sotils e de poca valor, ne dignes de esser nomenats cascu per si.

E. AGUILÓ.

PUBLICACIONES RECIBIDAS

Sumario del núm. 6, año II, de la *Revista de Archivos, Bibliotecas y Museos* (Junio, 1898): J. R. Melida. Viaje á Grecia y Turquía.—Marcos Jiménez de la Espada. Vocabulario de la lengua general de los indios del Putumayo y Caquetá (continuación).—Conde de las Navas. Rectificación.—Sección de documentos. P. Roca. Relación de las presas hechas á los ingleses por armadores españoles en 1740.—Variedades. J. Martínez. Lista de las publicaciones que se reciben en la Biblioteca Nacional. F. Codera. Salón de Revistas de la Biblioteca Nacional.—Bibliografía.—Sección oficial y de noticias.

Suplemento al núm. 6: Arturo Cotratelo. D. Manuel Tamayo y Baus.—Lámina suelta. D. Manuel Tamayo y Baus.